

A Kovács Sámuel-féle balladapályázatról.

A Kovács Sámuel-féle balladapályázatra a kitűzött határidőig 13 pályamű érkezvén, az E. M. E. a pályaművek bírálatára felkérte *Éjszaki* Károly, dr. *Csengeri* János és dr. *Versényi* György urakat a pályaművek megbírálására.

A bíráló-bizottság beadván jelentését, ennek alapján az E. M. E. ig. választmánya f. é. jun. 10-én tartott ülésén foglalkozott az ügygyel és azt a határozatot hozta, hogy tekintettel arra, miszerint a pályaművek egyik sem éri el az irodalmi színvonal mértékét: a pályadíj ki nem adható s a 2000 korona évi kamata a tőkéhez csatoltatik.

A bírálati jelentés lényege a következő:

Beérkezett 13 pályamű, u. m.: 1. *Zrinyi Ilona*. (Jelige nélkül.) 2. *Zrinyi Ilona*. Jeligeje: Győzzön a jobb. 3. *Edekón*. (Jelige nélkül.) 4. *Dölyfös Bánffy Dénes*. Jeligeje: Historia est magistra vitae. 5. *Eger vára*. (Jelige nélkül.) 6. *Múlt és jelen*. (Jelige nélkül.) 7. *Dénesért Dezső*. Jeligeje: Nem ver Isten bottal. 8. *Dózsa György*. Jeligeje: Ninka. 9. *Báthori Erzsébet*. Jeligeje: Holdfogyatkozás. 10. *Bonelló*. Jeligeje: Libertas. 11. *Battyhányné*. Jeligeje: Előre! 12. *Bánffy Dénes*. Jeligeje: Lássák az urak ő kegyelmek, a mint Teleki uramnak teczik. (Cserei.) 13. *Az első győzelem*. Jeligeje: Minden költészetben van igazság.

A pályázati hirdetés balladát, vagy avval rokon magyar történelmi tárgyú kisebb költői elbeszélést kívánt. Így a 13. számú mű, a mely kötetlen alakú, novella, nem felelvén meg a feltételeknek, tekintetbe nem vehető. Nem sajnálkozva mondjuk, mert ez sem köszörülne ki a csorbát.

Ez a pályázat ugyanis megdöbbenően síralmas. Az 1., 2., 3., 5., 6. sz. művek írójának halvány sejtelve sincs az írás mesteriségéről. Jó formán analphabéták. Az 1. és 2. sz. *egy* „költő” zöngeménye. A második csak átdolgozott, *javított* alakja az *első*nek. A szerző kíséző sorai „szép és gyönyörű legendának” vallja s útastítja a titkárt, hogy hová küldje a pályadíjat. Ez a *jobbik* is hallatlan badarság. Tartalma, hogy Zrinyi Ilona a „virágok mezején” Nikomédiában búslakodik, vágyódik vissza hazájába. És „saját hintóján, saját lovaival indult Munkács várába”, a hová a fogságából szabadult Rákóczi is megérkezett, de

„Jött Carafa Antal tábornok és lövetett a várra,
Zrinyi Ilona és húsz rokona forró szürköt öntött Carafára
És sok kuruczára (!) s vagy három ezer ordítva megdöglött;
Carafa meggondolta a dolgot és többet nem lőtt”.

Aztán lett nagy áldomás, Czinka Panna szép dalt énekelt és húzta a „nótát“, a nép énekelte, hogy

„Hazádnak rendületlenül
Légy híve óh magyar“

Majd így versel tovább:

„Adja Isten — mondja Rákóczi — boldogok legyünk
És legyen majd egy gyönyörű gyermekünk!
A nagymama elfogja ringatni
És czuezliból örömmel szoptatni.
Jaj, de nagy baj történt a nagymamával
Elalszik szépen, nyugodtan és meghal“.

Aztán „elvitték nagymama koporsóját Rodostóba“ és ott eltemették a „galaitti szent Benő templom kriptába tették“.

Ehhez nem kell bővebb commentar!

Ennek ikertestvérei a szintén *egy* szívből fakadt 5. és 6. számú versek. Avval a különbséggel, hogy az előbbi érzéket tanúsít a rímelés iránt s rettenetes ortografiával ugyan, de értelmesen elmondja az egri híres diadalt. Az utóbbi pedig nem is elbeszélő (sit venia verbo!) költemény, hanem olyan lyrai valami.

Ezekhez igen hasonló a 3. számú. Krónikás modorban eldúdolt historia, ilyenféle rímeléssel:

Jó Edekón vitéz Konstantinápolyba
Oresztosz bajnoknak hű társaságába
Attilla hún király fontos üzenetét
Theodosiushoz, császárhoz elvitték.

Vagy:

Konstantinápolynak császári udvara,
Pompa, fénytől ragyog; s fényes lakomára
Az ország nagyjai mind egybegyűltenek,
Tiszteletére a hún leventéknek.

A többiről mintha látszanék, hogy olyan emberek irták, a kik iskolába járnak, vagy legalább iskolába is járhattak. De *kis* gimnasisták fiókönképzőkörének színvonalát egyik sem haladja meg. A 7. számú Kisfaludy Sándor regéinek modorában zengicsél. A 9. számú Bánffy Dénes esetét valami művészkedő formában akarja előadni s naivsága, gyakorlatlansága annál inkább szembeötlik. A 8. számú valamely történeti kis kézikönyv Dózsa Györgyre vonatkozó cikkelyének rímbeszedése s házi dolgozatul, vers gyakorlatnak elég jó is volna. Méltó párja a 9. számú Báthori Erzsébet síri nyugalomát zavaró „ballada“. Társul vele a 10. és 11. számú. Ilyen a 12. számú is, a melynek szerzője különben nagyjában elég ügyesen rímmel, de aztán helyel közzel így fújja:

Te vagy első az országban
 Fejedelmünk után :
 Erdély minden táján
 Jószágod akárhány.

Vagy :

De a jóban telhetetlen,
 Mind magasabbra lát :
 A császár udvarát
 Követei járják :
 Német haddal fejedelem
 Akar lenni, mondják.

Vagy :

Nem oszlik szét nehéz felhő
 Bánffy, Béldi gondja.
 A gyanú zord fája
 Leveleit hajtja.

A bírálók azt vallják, hogy a pályadíjak nem arra valók, hogy ki ne adják, de hogy jutalmul, ösztökélésül szolgáljanak. Avval a szándékkal fogtak a beérkezett művek előlvasásához, hogy ha valamelyik (hirlapi nyelven szólva) a közölhetés mértékét megüti, a pályadíj kiadását javasolják. De ezt javasolni a legjobb akarattal sem bírják.

A választmány hozzájárult a bírálók véleményéhez és a jeligés levélkéket elégette.

A pályázat újra ki fog tüzetni.

Új könyvek.

Az „**Egyetemes Irodalomtörténet**“ első kötete nem rég hagyta el a sajtót és lepte meg kellemesen az irodalom barátait külső díszének választékos formája, tartalmának kiváló becses volta, érdekessége és illusztrációinak gazdagsága által. Első terméke ez annak a nagyszabású vállalatnak, melyet *Heinrich* Gusztáv szerkesztésében, a vallás- és közoktatási m. k. minister támogatásával, a Franklin-Társulat indított meg abból a czélből, hogy a világirodalom ismeretével gazdagítsa a magyar művelt közönséget. Az egész föld kultur-népeinek irodalmát fogja ismertetni e hatalmas munka, melynek most megjelent első kötete az ókori keleti népeket és a görög irodalmat a legrégebb időtől a jelenkorig öleli fel. A második kötet a római irodalmat s a római állam romjain keletkezett román népek irodalmát, a harmadik a germán nemzetekét, a negyedik a szláv és az ural-altáji népeket, az ötödik saját nemzeti irodalmunkat fogja tárgyalni. A munkák írói legkiválóbb szakembereink, az illusztrációk hiteles eredeti műtárgyak, képek stb. reproduk-